

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXI

Price

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Antradienis, Spalio-October 12, 1976 m.

NO. 239

CARTERIS NEPRIPAZINS RUSŲ DOMINACIJOS

ISPANIJA LEIDŽIA AMERIKAI NAUTOTIS BAZEMIS

MADRIDAS. — Ispanijos vyriausybė slapta yra sutikusi leisti Amerikai svarbiais atsitikimais naudotis kariniais ir civiliniais aerodromais, lėktuvais vežant ginklus Izraeliui ar kam kitam.

1973 m. Izraelio-arabų karo metu, Ispanija draudė naudotis jos aerodromais vežant ginklus į Izraelį. Tais metais tik Portugalijos valdomose Azorų salose Amerikos lėktuvai, vežantieji karinę medžiagą, tegalėjo nutūpti. Bet 1974 m., nuvertus Portugalijoje dešiniųjų diktatorių, įgyvendinus joje demokratiją, reikalai pasikeitė: portugalai jau atsisako leisti Amerikai karo atveju naudotis Azorų salose esančiais aerodromais.

Ispanijos - Amerikos aerodromų panaudojimo sutartis buvo sudaryta žodinė sėk. Kisingerui lankantis Madride, kuri įsigaliojo pereinamąjį laikotarpį, pasikeitus memorandumais. Sutartis nėra aiški, bet oficialūs Amerikos administracijos šaltiniai sako, kad sutartis liečia ne tik Izraelį, bet ir arabų ir visus kitus kraštus. Pasak valstybės sekr. padėjėjo Europos reikalams A. Hartmano, susitarimas nėra slapta, ir nieko slapto nebuvo padaryta besikalbant su Ispanijos valdžios ministrais; visi susitarimo svarbieji punktai yra viešai paskelbti.

Ispanijos vyriausybės šaltiniai tvirtina, jog ispanų simpatijos arabams nėra pasikeitusios ir susitarus su Amerika bazių reikalais ir taipgi nepakeičia Ispanijos planų Izraelio pripažinimo atžvilgiu.

Ispanija iki šiol dar nėra pripažinusi Izraelio valstybę de jure. Pripažinimo derybos tebėra nutrūkusios, arabams pagrasinus nutraukti alyvos siuntą į Ispaniją. Jos nutrūko pereinamąjį laikotarpį.

Carteris yra neatsakingas ir militarinis

Nepriklausomas kandidatas į prezidentus J. McCarthy, kurs yra jau įregistruotas bent 30 valstijose, įskaitant Ilinojų, ir kuris 1968 m. taipgi kandidavo į valstybės prezidentus, pareiškė Roosevelt universiteto prof. dr. P. Crawford namuose pietų metu spaudos atstovams, kad demokratų kandidatas į prezidentus Jimmy Carterio atsakymai debatų metu buvo tiesiog neatsakingi ir militaristiški, o prez. Fordas debatų metu atsakė į jį ne taip, kaip jis davęs tiesiog kvailus atsakymus.

Pasak McCarthy, Carteris nerimtai be atsakomybės pareiškė, kad jis nutrauktų maisto ir atsarginių mašinų dalių pristatymą arabų kraštams, tikslu priversti arabus pristatinti į Ameriką daugiau žemės alyvos. Tokie atsakymai yra nereali ir jie priverstų tik prie šaltojo karo. Bet nustebeina, — sako McCarthy, — Carterio užsienio reikalų patarėjais yra krūva šalčių pasilikusių karių, aplinkui slapinėjantių jau 20 metų.

TRUMPAI IS VISUR

Dėl tarpreliginių riaušių kalti žydų nacionalistai

JERUZALĖ. Izraelio valdžia ruošiasi teisti riaušinių, kurie išniekino žydų ir mahometanų šventus dalykus Izraelio okupuotame Hebrono mieste. Izraelio kabineto priimta griežta rezoliucija nukreipta pirmoje eilėje prieš žydų nacionalistus, kurie būtinai reikalauja, kad Izraelis okupuotą teritoriją ir vakarus nuo Jordano upės su Hebrono miestu. Izraelio apsaugos ministras Šimon Peres pasakė, kad vienas Hebrono žydų vadas, vadovavęs tarpreliginėms riaušims, bus išaukštinamas teisman.

Airiai nemėgsta pacifistų

BELFASTAS. — Pikta minia praėjusį sekmadienį atakavo dvi žymias taikos sąjūdžio vadoves Airijoje — Betty Cilliams, 32, ir Mairead Corrigan, 23, kurios grįžusios iš Jungtinių Valstybių pirmininkavo Belfasto katalikų susirinkimui. Tik scenoje buvę kunigai įstengė jas išgelbėti. Minimas mitingas, kuriame jos pirmininkavo, buvo suauktas protestui, kad kareiviams guminėmis kulomis šaudant į minią buvo nušautas vienas 13 metų amžiaus vaikas.

Anglų svaras labai nukrito

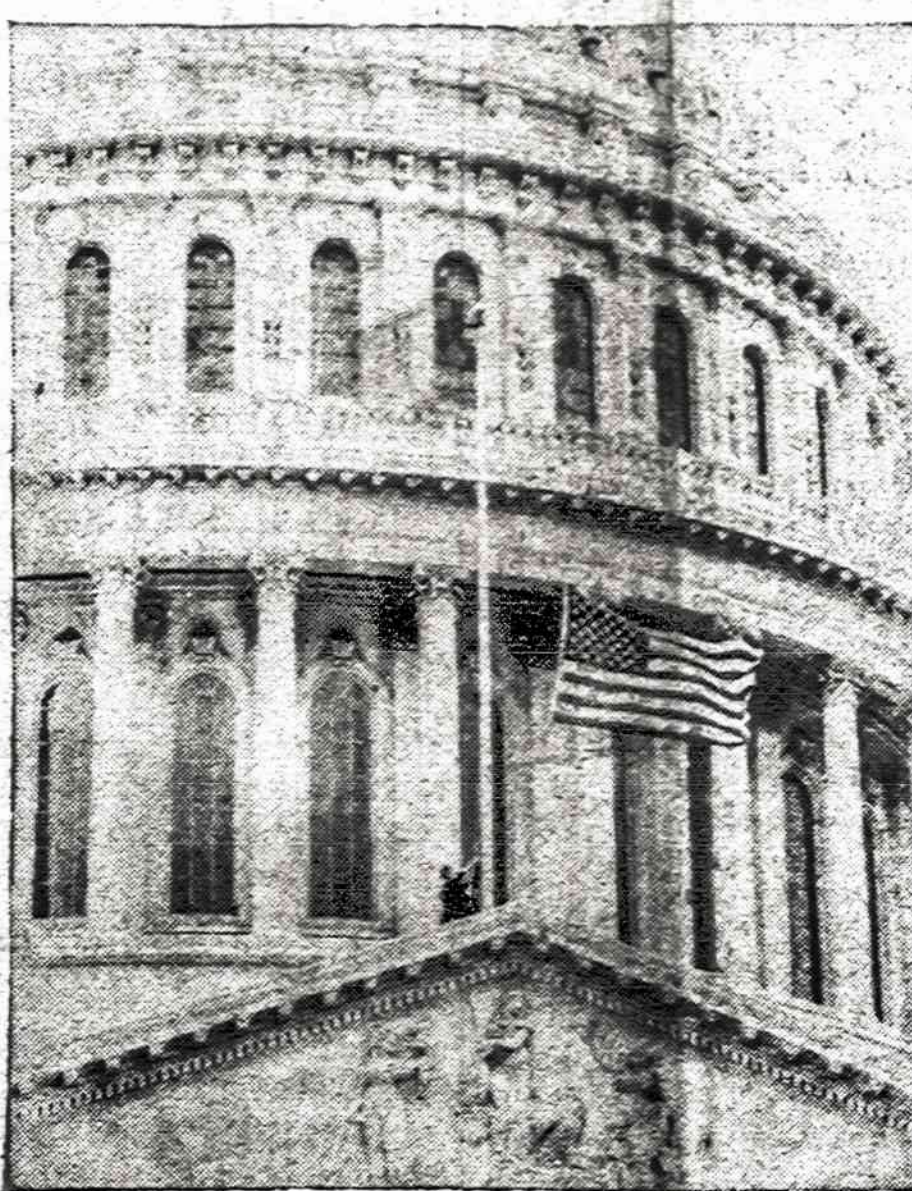
LONDONAS. — Finansų ekspertai tvirtina, kad britų parlamentui susirinkus nepaprastos sesijos, gelbėti krašto ekonomiją iš kritiškos padėties, bus svarstomos taupymo priemonės, dar labiau mažinamos viešosios išlaidos, o žemiausiai visoje savo istorijoje kritusiam sterlingų svarui pakelti bus padidinti mokesčiai. Šiuo metu už svarą bemažama \$1.55.

Maža vilties taikai Libane

BEIRUTAS. — Arabų Lyga pagrasino atšaukti savo taikos saugojimo jėgas Libane, jei dar bar vykstančiose taikos derybose nebus pasiekta paliaubų, kuomet nei dešinieji, nei kairieji netiki. Pradėti Sirijos, Libano ir palestiniečių pasitarimai vyksta „visiško nepasitikėjimo atmosferoje“, pasakė Arabų Lygos tarpininkas Hassan Sabry el Kholy.

Ispanijos feministės sau reikalauja „lygių teisių“

MADRIDAS. — Saragosos teismui išteisinus Mrs. Carmel Caneiro neįstikimybės byloje, Ispanijos feministės skaito moterų laimėjimų jų kovoje prieš nelygybę įstatymuose, kuriais moteris Ispanijoje už neįstikimybę vyrui gali būti baudžiama iki 6 metų kalėjimo, o vyras gali būti skundžiamas teisme tik jei jis pastoviai gyvena su melu.

Jungtinių Amerikos Valstybių kongresas — pati galingiausia įstaiga visame pasaulyje. Amerika yra valdoma įstatymais, prieš kuriuos negali nužengti patys galingiausi administratoriai. Jeigu kuri valstybė pareikštų panašius įstatymus, tai kongreso priimti įstatymai lieptų traukti ją atsakomybėn.

LIBANO TERORISTAI ROMOJE PAGROBĖ 5 SIRIJOS AMBASADOS TARNAUTOJUS

Italų policija apsupto palestiniečių ir priverė juos padėti ginklus

ROMA, Italija. — Trys gerai ginkluoti Libano palestiniečiai besisaukdamai įsiveržė į Sirijos ambasadą Romoje ir paėmė neįsivardavusius tarnautojus. Teroristai reikalavo, kad Sirijos vyriausybė pasitrauktų iš Libano ir nesikištų į krašto visus reikalus. Bet italų policija šį kartą nesirijo leisti kitos valstybės teroristams saugaliauti Romoje.

Italai apsupto Sirijos ambasadą ir pareikalavo paleisti suimtus Sirijos piliečius ir patiemis pasiduoti. Kai teroristai atsiskaitė, tai policija pradėjo veržtis į vidų. Teroristai bandė atsisaugyti, bet policija nekriepė į tai dėmesio. Teroristų grupės vadovai buvo sužeista viena koja. Anksčiau buvo sunkiai sužeistas vienas ambasados patarėjas. Buvo suimtas laiškanesys ir ambasados valytoja.

Už poros valandų teroristai pasidavė, pareikšdami, kad jie protestuoja prieš Sirijos karo įėjimą į Siriją. Teroristai pasidavė pareikšdami, kad jie priklauso Juodojo Birželio Judėjimui. Užpuolimas padarytas viena diena po to, kai Tripolyje pasibaigė arabų konferencija, pasmerkianti Sirijos prezidentą H. Asadą.

Italai nebijo nuodų

SEVESO, Italija. — Seveso vietovėje išsiveržus iš Gretimai esančios įmonės nuodingoms dujoms, daugiau kaip 850 Seveso gyventojų buvo vyriausybės įsakymu laikinai iškeldinti. Dujos išsiveržė liepos 10 d., bet iki šiol gyventojams nebuvo leista grįžti į senąsias gyvenvietes. Nekantris Seveso gyventojai, nežūrint draudimo ir spiglių tvoros, per jėgą grįžo į namus. Dujoms išsiveržus, gyvuliai pradėjo kristi negyvi ir per 500 asmenų atsidūrė ligoninėje, nuodingoms dujomis sužalojus bet nesigimusieji nebeįgydomai su susidegusiu jų kūnu.

Indijoje 80 žmonių nusinuodijo 'namine'

NEW DELHI. — Mažiausiai 80 asmenų mirė nusinuodiję namine darytu „samagonu“. Daugumas pasigėrusiųjų buvo atgabenti į ligonines be sąmonės, nebegalėję kvėpuoti. Daugelyje atvejų nustatyta, kad to skysto dingo dujomis sužalojus bet nesigimusieji nebeįgydomai sužalojo savo smegenis.

Panamos juodžiai ir Amerika

Atstovaujantis demokratų kongresmanas Andrew Young, demokratų kandidato į prezidentus Jimmy Carterio patarėjas ir dr. Martin Luther King sąjungos narys, United Church of Christ bažnyčios kunigas, kalbėdamas spaudos atstovams, sakė, kad šiandien uždaviniai nėra iš kairės ar dešinės, bet vidurio.

A. Young yra vienas iš jusių prieš Vietnamo karą. Jis sakė, kad lankydamas Panamoje pastebėjęs, jog Panamos valstybės juodieji piliečiai gerai kalba angliškai ir jie yra Amerikos šalininkai. Jie sudaro vidurio luomą. Jie, kaip žydai, yra išsilavinę ir gerai gyvena, versdamiesi prekyba. Pasak Youngo, Panamos baltieji sudaro aukštesniąją klasę, indėnai ir jų mišinys — žemesniąją.

Panamos valstybėje juodųjų gyventojų nėra daug, bet jie daugiau susirūš ekonomikai su Amerika, nekaip su Panama.

5-10% vėžių sirgusių vėl apserga ta liga

NEW YORKAS. — Nuo penkių iki 10 nuošimčių vėžių sirgusių ir pagydytų pacientų, sulaukę senesnio amžiaus ta liga apserga antrą ir trečią kartą. Daktarai ypač susidomėję, kad tai nėra to paties vėžio atsinaujinimas, o visiškai „naujas vėžys“, kas vėžio tyrinėtojams teikia viltį tame atradime ieškoti naujų vėžio atsiradimo priežasčių.

DR. KAZYS BOBELIS

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, vakar gavo Baltųjų Rūmų kvietimą tuojau atvykti į Washingtoną. Šiandien, antradienį, spalio 12 dieną, 10 val. ryto prezidentas Fordas Baltuosiuose Rūmuose suaukė atsakingų veikėjų konferenciją. Be Dr. Bobelio, į Baltuosius Rūmus pakviesti dešimt kitų Amerikos organizacijų pirmininkai. Dr. Bobelis vakar vakare išskrido į Washingtoną.

ČIKAGOJE SAKĖ KALBAS GRAIKAMS, JUODŽIAMS IR LENKAMS

Lenkai manė, kad Carteris smarkiai puls prezidentą Fordą, bet to jis nepadarė

CHICAGA, Ill. — Cook County demokratų partija suruošė didelį sutikimą ir priėmimą partijos kandidatui prezidento pareigoms Jimmy Carteriui, bet žmonių buvo žymiai mažiau, negu daugelis planavo. Carterio sutikimas turėjo vykti O'Hare aerodrome, kur atskrido demokratų kandidatas, bet tolis daugelį sustabdė. Paprastai mero Daley raginami demokratai suvažiuoja tūkstančiais, bet ši kartą Carterio sutikti buvo žymiai mažesnis skaičius, negu tikėtasi. Visi tvirtina, kad tolis svarbiausia priežastimi. Į O'Hare buvo nuvažiavęs didokas lietuvių demokratų skaičius. Buvo ir ne demokratų, norėjusių užgirsti Carterio pareiškimus.

Hiso dokumentai teisingi

ROCKLAND, Me. — Prieš 26 metus buvęs FBI dokumentų tikrinimo ekspertas, kuris šnipio Hiso byloje paliudijo, kad Hissas teisme melavo, spalio 10 pareiškė, jog nėra jokios galimybės šnipio Hiso mašinėle rašytų dokumentus bei raštus pakeisti ar suklustoti.

FBI tarnautojas, dabar 70 m. amžiaus Ramos Feehan, prieš 26 metus ištyrė ir nustatė laboratorijos pagalba, kad Hissas mašinėle rašyti laiška bei raštai nebuvo suklustoti.

Šis klausimas karts nuo karto iškyla į viršų, kadangi yra asmenų, kurie stengiasi Hissą pateisinti, kad jis nebuvo šnipas ir neišdavinėjęs rusams valstybinių paslapčių.

Sutartis gali būti nepatvirtinta

DETROITAS. — Yra pavojus, kad Fordo bendrovės ir auto darbininkų unijos vadovų darbo sutartis galės būti darbininkų nepatvirtinta, kai spalio 9 surungti balsų dauguma atmetė unijos 86 ir 67 skyrius.

Sutartis tik tada gali būti skaitoma priimta, kai už ją balsų dauguma pasisako Fordo įmonėnui unijai priklausančiais specialistais (elektrikai, mechanikai bei formų ir įrankių darytojai) ir dauguma gamybos darbininkų.

Fordo bendrovės įmonėje 25,000 specialistų turi veto teisę balsuojant darbo sutarties priėmimą. Dauguma jų nepatenkinti naujoje sutartyje numatytu uždarbiu.

Vedė Švedijos princas

64 m. amžiaus Švedijos princas Bertil vedė 61 m. amžiaus eilinę Švedijos pilietę Lillian Craig, su kuria jis draugavo 33 metus.

Anksčiau princas negalėjo vesti, nes tam priešinosi tėvas ir karalius Gustaf Adolf. Gi karalystė perėmus valdyti karalius Carl Gustaf, pats vedęs eilinę vokietaitę, pirklio dukterį, tokioms princas Bertil vedyboms jau nebesipriešina.

Pirmiausia demokratų kandidatas nuyko į Conrad Hilton hotelį, kur lenkai buvo suruošę jam didelius pietus. Šimtai žmonių norėjo pasisveikinti su Carteriu, bet jis pats nešėsi kelionės maišelius ir neturėjo laisvų rankų. Carterio rėmėjai buvo patenkinti, jei jie galėjo bent paspausti Carterio užimtas rankas.

Susirinkusiems lenkams Carteris pasakė gana ilgą kalbą. Pirmiausia jis išdėstė ką jis padarytų, jeigu būtų išrinktas krašto prezidentu.

— Aš reikalaučiau, kad sovietų valdžia laikytųsi Helsinkio nutarimų, kurie liepia leisti susijungti kitoje sienos pusėje gyvenančioms atskirtoms šeimoms; pakartotinai reikalaučiau, kad sovietų valdžia netrukdytų Lietuvos Europos ir Laisvės radijo stotims pranešinėti žinių; visuomet rūpinčiausi, kad pagrindinės žmogaus teisės būtų gerbiamos kitoje geležinės uždangos pusėje; ir pagaliau aš nieko nedrįsčiau — nei žodžių, nei veiksmų, — jokio žingsnio nesiimčiau, kuris pripažintų nuolatine sovietų dominaciją tuose kraštuose, kurie nori būti laisvi — pareiškė Carteris.

Lenkai smarkiai plojo, kai buvo pasakytas paskutinis pažadas, bet jie laukė žymiai daugiau iš Jimmy Carterio. Lenkai manė, kad jis gerokai pašukuos prezidentą Fordą už San Francisco debatuose padarytą klaidą. Carteris visai apie tai neužsiminė.

Carteris padarė kitą politinę klaidą. Meras Daley keliais atvejais pasisakė, kad jis nori praversti dar vieną greitkelio šaką Pietvakarių Chicagoje, o Carteris pareiškė, kad jis būsiąs priešingas tokiam greitkeliui.

Baigęs kalbą lenkams, jis tuojau išskubėjo pas Chicago graikus, kuriems prižadėjo neužmiršti turkų padarytų žygių Kipro stoje. Jis buvo užsukęs į juodųjų baptistų bažnytelę, kurioje pasakė kalbą, žadančią sudaryti sąlygas juodžiams įsigyti ir gyventi savo namuose.

Iš Chicago Jimmy Carteris išsiruošė į Wisconsiną, kur jis privalo pasakyti kelias kalbas pirmadienį ir skristi kitur.

Šiltesnis

Saulė teka 6:56, leidžiasi 6:14

MANO DŽUNGLĖ

Senajame Pasulyje, ypač gimtojoje Lietuvoje keturi metų sezonai būdavo tiek ryškūs ir dramatiški, kad tik Kristijonas Donelaitis galėjo juos su visomis detalėmis pavaizduoti. Naujajame Pasulyje sezonų pakitimai yra tiek monotoniški, kad net poetai tą temą dideliu vingiu lenkia, ką bekalbėti apie pavasarį, vasarą, rudens ir žiemos nuosavybę. Bet čia ne motina Gamta kalba, o mūsų gyvenimo sąlygų radikalus pakitimas. Tėvynėje, būdavo, tik pro duris išėini ir jau esi neišprievartautos gamtos globoje, o čia — multimilijoniniame mieste, asfalto džunglėje paklydes dienomis, per visus keturis metų sezonus gatvėse tematai tuos pačius murzinius karvelius ir žvirblius duonos trupinių išmaldaujančius.

Norint išlikti gyvam čia reikia turėti savo džunglę. Jos miesto parkuose neišvengiamai yra viskas dirbtina ir nesaugu. Originalė gamta čia rasi iš miesto ištrūkęs. Mano džunglė yra Palos Hills.

Kelintą dešimtį metų vegetuodami Diasporoje, toli už jūrų marių likusios gimtosios šalies ilgesį širdyse nešiodamiesi stengiamės atsiminimais lyginti Naujojo Pasaulio menkai pastebimus metų sezonų pakitimus su metais iš metų amžių, amžiais ryškiai kintančia gamtos drama Lietuvoje, kaip triumfališkai grįžęs Pavasaris pergalingai nugines žiemą stebuklingai prikelia Gamta, kaip į žiedų vainikais ir visomis vaivorykštės varšomis pasipuošusia žemė pareina Vasara, kuri tiek čia susigvyvena, kad ir valdžią Rudeniui perleidusi kiekvienais metais dar kelios ar keliolika dienų grįžta kitokių vardu, pasivadinus — Amerikoje Indėnų Vasara, Lietuvoje Bulvakasiu arba Bobų Vasara.

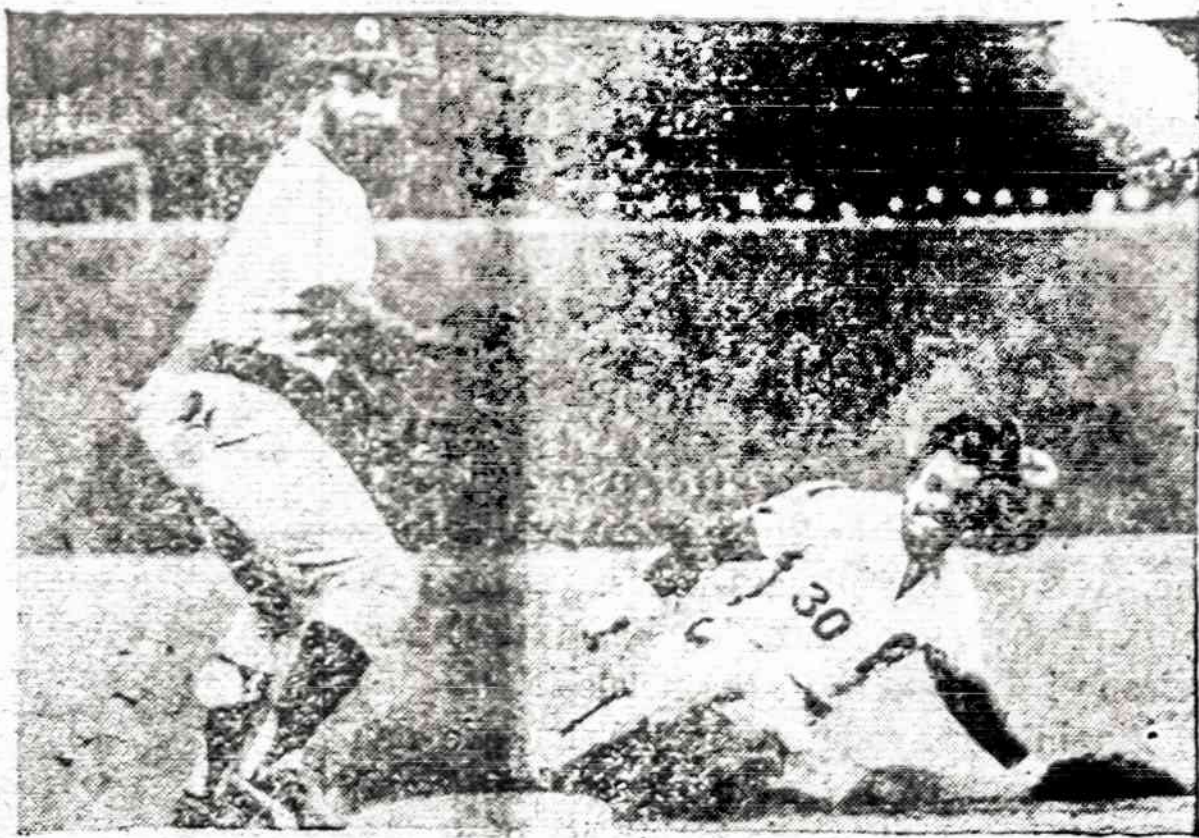
Medžių ir krūmų rudeninėmis varšomis, ypač žuolai, klevai ir liepos Lietuvoje per pirmąjį rudens pusę liepsnotė liepsnotė.

vo, tuomi nemažinant Ilinojaus, Indianos ir ypač Michigano rudens varšų įvairumo. Bet Lietuvoje pamename vieną — rudeni — idomų gamtos prajovą — iš erdvių voratikių kritimą, kad šilkiniais tinklais lyg nuotaka plona vuale lankos ir laukai apsidengia. Savo plonyčiose drakose lyg sklandytojai iš dausių nusileisdavo mažytiai vorėliai, už orą lengvesnių siūlų verpėjai ir voratikių audėjai. Deja, niekur neteko rasti, ar ir kaip žamtintinkai tas vizitacijas aiškina.

Chicago, visoje savo metropolijoje priskaitanti daugiau kaip 6 milijonus gyventojų, gamtos dovanomis negali skustis. Išmintingi miesto tėvai paliko apšviestai parkų pačiame mieste, deja nesukubėdami juos apginti nuo „vadalių ir teršikų. Blogiausia amerikiečių prieauglio auklėjimo savybė yra, kad vaikų iš pat mažens nešmoko švaraus elgesio. „Kame š-es, ten palikęs“. Žemaitis pasakytų. Gražiausios gamtos vietos pribertos — prižertos skardinėmis, bonkomis, pakavimo dėžėmis ir popieriais, priterštais ir numestais drabužiais ir tikra tiesa! Laimė, kad tu parkų tiek daug ir jie žymia dalimi tokie dideli, kad mūsų civilizuoti barbarai ir savo blogiausiais norais viso gamtos grožio neįstengia apteršti.

Nekalbant apie žavingus „Sandūnus“ (Sand Dunes — Smėlio Kopas) ir kitas gamtos grožybes visa Michigano ežero pakraščiais Indianoj ir Michigano valstijose, kurias kasdien gali iš Chicago pasiekti, metropolinė Chicago — Cook apskritys tikrai yra palaimintas parkų, miškų, krūmų ir prerių gausybė, kurią globoja ir tvarko Miškų Apsaugos (Forest Preserve) Distrikts.

Neomamentuota gamta Viena didžiausia gamtos dovaną Chicago yra jos pietvakariuose iš miesto pasiekiamą Archer Avenue arba 95 gatvę, va-

Chicago žaidėjas Bill Madlock leidžia sviediniui kirsti į koją ir praleidžia Philadelphia žaidėją Dave Cash pasiekti bazę ir laimėti žaidimą.

dinama Palos Aukštumos (Palos Heights) — apie 10 tūkstančių akrų trikampis — iš šiaurės nuo civilizacijos atskirtas apie puspenktos mylios ilgumo Kean avenue, pietų pusėje Calumet Sag 6 mylių kanalo, iš šiaurės pusės Des Plaines upės ir Sanitarinio Distrikto drenažo kanalu. Išskiriant išvežiotus kelius ir takelius žmonės važiuoti, vaikščioti ir arkliais jodinėti ir įrengtus patogumus piknikams, pati gamta stengiamasi palikti kokia ji buvo laukinių prerių gaidynėje.

Šiame trikampyje priskaitoma aštuoni paskiri „miškai“ (Buffalo Woods, Willow Springs Woods, Columbia, Paw Paw, Pulaski, Wolf Road, Red Gate Woods ir kt.; apie 20 buvusių ežerėlių, kurių tik trys savo vardą apgynę, būtent Klevų ežeras (Maple Lake), Tuma ir Bulvakų ežeras (Bullfrog Lake); kita keliolika čia vadinami Slough (bala, klampynė, liūnas), kaip Boomerang Slough, Hogwash, Katydid, Belly Deep, Cranberry, Horse Collar, Long John ir t. t., bet kai kurie tu „klampynių ar liūnų“ kaip Saganaškee yra ir gilesni negu Belly Deep Slough ir žuvų mėškeriojimui priveisti, o didžiulėje Saganaškee „baloje“ visos kitos sutilptų! Vienas tiems kasmet daugiau užželantiems buvusiems ežerėliams likimas yra bendras — algės juos nutroškins ir jau daug tokių ežerėlių už žmogų — aukštesnių žolių priaugusių, kur įbrides norėdamas, vietoje da-

res vingi, pereiti tiesiai, gali paklysti. Bus nuotykis — kas kitiems papasakoti.

Miškų saugonės — sveikatos versmės

Teko per metų metus išvaikščioti Indianos ir Michigano paėžerės kopas, Des Plaines paupius, Illinois Beach State parką ir šiaurę nuo Waukegano, gerų žmonių deka net indėnų pramintą Starved Rock prie Illinois upės ir Indianos Jasper — Pulaski State Game Preserve pasiekti, bet niekur geriau nesijaučiau kaip savo Palos Hills Division originalės gamtos didžiulėje saugonėje, kur keletą valandų paklajojęs grįžti namo visai savaitei atnaujintos sveikatos parsiveždamas. Tik stebiesi, kaip žmonės didžiausios Dangaus dovanos nevertina: kartais mylių mylias per laukinius parkus, linksmi žydindomis prerių lomomis praeini, integruotomis paukščių bendruomenėmis balų ir ežerėlių vandenyje besimaudančiomis pasidžiaugi, stirmų porėlių kur krūmų tankumynėje išbaidai, vapsvų korį atsargiai aplenkai, bebrų dantų galybė nusistebi geros rąkoves stūromu medžių kaip kirviais nukirstų ir iš jų balos viriduryje tų žvėrelių pasistatytas „rezidencijas“ pamatęs. Bet per visą dieną gyvo žmogaus nesutinki, nors „ranka pasiekiamai milijonų žmonių miestas. Tik raitiems jodinėti takais — keliais matai tirštuose dulkių debesyse tabūnus jaunimo pra-

Čikagos pensininkai iskylauja

Pirma iskyla buvo Lemonte darba — koks papuolė. Liko pas K. Balčiūną. Antroji pas dr. agr. J. Briedį. Su meile ir pagarba prisimename savo geradarius.

Šį kartą valdyba su ekskursijų vedėju palinko į Cont. Memorial of Museum the First Division.

Pasamdė mokinių autobusą. Viso susirinko 44 asmenys. Mokėjom už kelią po 3 dol. Išvažiom 10 val. ir 30 min. ir grįžom 5 val. 30 min. vakaro. Ekskursija įvyko spalio 7 d.

Muziejus atidarytas 1960 m. Muziejaus fasadas gan kuklus. Užpakaly tautinė ir antroji — raudona ir mėlyna su mėlynos spalvos su įrašu I. Karo prisiminimui nuotraukos ir žemėlapiai. Vaizdai iš įvairių karų. Ten paveikslai: gen. J. Pershing, gen. W. C. Westmoreland ir kitų žymių karo asmenybių. Gretinimai iš karo lauko vaizdai. Ten matyti A. Hitleris, J. Stalinas, prez. Rosveltas, Churechilis. Gausus rinkinys reikmenų iš kovos lauko, didelė biblioteka. Įrekuotos kalbos, kurių galima klausyti. Prieš fasadą riegso 6 didžiuliai tankai, bombos, kurių viena — milžiniška, artilerijos pabuklų vamzdžiai.

Baigiant amžinai nebaigiamą temą pravartų pasididžiuoti jūros šaulių suteikta proga vandens sporto malonumais pasidžiaugti: dienos metu kapitoniui Klaudijui Pumpučui vairuojant malonioje brolių Skripkų ir vandens sporto entuziastės Birutės Pumputienės draugystėje Simo Kudirkos vardu pakrikštytame laive ant vandens turėtu pikniku ir kita proga žymaus jūros šaulių kūrėju Mykolui Maksvyčiui laivą vairuojant nakties metu iš vandens pusės Chicago miestą pamatyti. Vaizdo gramui apsaityti trūksta žodžių. Bendras įspūdis toks: jei būčiau senas J. Pr., o skraidančia lėkšte atskridęs mažas žalias žmogėnas, taryčiausi ugninių skruzdėlių planetą aptikęs, kur visa padangė švita žiburių jūroje, o žeme eilėmis viena kitą vaikosi ugnelėmis žiburiuojančių skruzdėlių milijonai!

Tiesa, kad mūsų Planetą pilna grožybės, kai turi progą ją stebėti. Bet grybų mūsų planetoje šiemet nėra... J. Pr. ke pažadėtąją žemę, kibom į (Bus daugiau)

Visame gražy ji pamatyti reikėtų vidurvasarį, pilno žydėjančių žiedų. Žvėjomės puikiu parinkimu — muziejumi ir gamtos augmenija. Skersai, išilgai perėję muziejų, parką apžvalgę, rinkome prie piknikavimui pastatytų stalų. Čia jokio restorano. Bet kiekvienas dalyvis šį tą atsivežė, gerosios ponios ne tik kavutė vašino, bet ir sumuštiniais, skanėsiiais. Joms dėkingi!

“NEPRIKLAUSOMA LIETUVA” naujam skaitytoji tik už \$5.00 metams! (Reguliari prenumerata — \$10.00)

7722 George St.
La Salle, PQ., Montreal 690, Canada

Prašome iškirpti ir pristauti su virš nurodytu prenumeratos mokesčiu.

(Pavardė ir vardas)
(Tikslus adresas)

KNYGOS ANGLŲ KALBA

J. Jasminas, A. KISS IN THE DARK. Pikantiški ir intymūs nuotykių aprašymai, patinti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gva kalba, gražiai išleista. 150 psl. Kaina \$2.50.

* Dr. Juozas B. Končius, HISTORY OF LITHUANIA. Lietuvos istorijos santrauka nuo pat senųjų amžių iki pokario metų. Vidutinio formato, 142 psl., kainuoja \$2.00.

Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLK Vytauto bruožai, paliečiant to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją. 211 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, ILL 60608

PUIKI KNYGA, PARASYTA SU MEILE LIETUVAI IR ŽEMDIRBIAMS

Dr. Juozas Dauparas. ŽEMĖS ŪKIO ŠVIETIMAS. Studija. Išleista Chicagoje 1966 metais paties autoriaus lėšomis. Knyga dviejų dalių: Žemės ūkio švietimo problemos ūkininkų krašte. II dalis: Žemės ūkio švietimas Lietuvoje.

Autorius savo žodyje rašo: „Jei liūdnas lietuvių tautos likimas nebūtų sutrukęs Lietuvos nepriklausomybės gyvenimo ir nebūtų sugriovęs gražiai išaugusių ir suklestėjusių Lietuvos politinių, ekonominių ir kultūrinių laimėjimų. Šiandien, drąsiai galima sakyti, lietuvių tauta galėtų didžiulės ir džiugaus savo žemės ūkio kultūros vaisiais ir prilygti padoms iškiliosioms Europos tautoms“.

Knygos apie žemės ūkį atrodė tik žemdirbiams skaityti, kadangi absoliuti lietuvių tautos dauguma (88.12%) buvo ūkininkai ir po pasaulį išblaškyti lietuvių absoliuti dauguma yra arba patys buvę ūkininkai, arba ūkininkų vaikai, reikia, kad ši knyga bus brangi absoliučiai lietuvių daugumai, ypač kadangi knyga su tokia meile Lietuvos žemei parašyta, kad pradėjus skaityti nebesinori pertraukti. Knyga autorius skiriama Lietuvai šiais žodžiais: „Dėkingas sūnus — mylimai Tėvynei Lietuvai“.

Knygos 300 puslapių su daug vaizdėlių ir lentelių, kaina tik \$5.00. Gaunama Naujienose.

Čekį arba Money Orderį gūsti tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knygą pasiūsiame.

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI NEPAPRASTAI IDOMIUS GYDYTOJO, VISOUMENES VEIKĖJO IR RAŠYTOJO ATSIMINIMUS

Dr. A. J. Gussen — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečiančius 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunus dienas ir susirūpinimą. \$8.00

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$3.00

Minkštais viršeliais tik \$2.00

Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONĖS. Kelionės po Europą įspūdiškai. Dabar tik \$2.00

Galima taip pat užsisakyti paštą, atsuntus čekį arba money orderį, prie nurodytos kainos pridėdant 50c. persiuntimo išlaidoms.

NAUJIENOS,
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelato J. B. KONČIAUS knyga

ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų. Kietai viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Idomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtinui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiūsiame adresatui, jei prisiųs čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiūstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, ILL 60608

Taupykite dabar pas mus

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, ILL. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais. TEL. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelių darbus. Pirmą, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dienų, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki **7 3/4%**

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša **5 1/4%**

NAUJIENOS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608 Telephone HA 1-4100
THE LITHUANIAN DAILY NEWS

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
in Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$28.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.00 per three months. Canada \$30.00 per year; other countries \$31.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$30.00
pusei metų	\$16.00
trims mėnesiams	\$8.00
viename mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$32.00
pusei metų	\$14.00
NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Aiškeja maršuotojų veidas

Praeitą vasarą visą Ameriką gerokai nustebino atkaklus nedidelės Chicago Martin Luther King Jr. grupės užsispyrimas būtinai maršuoti į Pievakarių Chicagoje esantį Marquette Parką, gana tankiai lietuvių apgyventą, pareikšti vietos gyventojams protestą dėl tariamos būtų nuomos diskriminacijos. Rudenio kingininkai jau reikalavo, kad Marquette Parke juodžiams būtų duodami darbai prekyboje ir pramonėje. Jie norėjo ruošti piknikus pačiame Marquette Parke, kaip juos ruošia šioje apylinkėje gyvenantieji žmonės.

Kas daugelį stebino, kad šios eisenos buvo organizuojamos be reikalingų miesto administracijos leidimų. Žmonėms eiti ir važiuoti nereikia jokio leidimo, bet kai susidaro grupė žmonių, norinti eiti dažnai žmonių naudojama šilgatyviais arba gatvėmis, tai reikalingas miesto administracijos leidimas. Milijoniniame mieste privalo būti tvarka, policija turi žinoti, kada ir kur bus didesnė konglomeracija žmonių, kad susirinkusieji nekliudytų susisiekti šilgatyviais ir gatvėmis. Visi eisenų organizuotojai labai lengvai gauna leidimus, tuo tarpu kingininkai jų leidimų nesiekdavo. Jie įsivaizdavo, kad turi teisę vaikščioti miesto gatvėmis kada jie nori ir kur jie nori. Greitai jie įsitikino, kad taip negalima. Kiekvienas didesnis miestas turi savo nuostatų trafikui palaikyti, turi juos ir Chicago.

Kingininkai suruošė kelias eisenas, bet netoli jiems pavyko nueiti. Dažniausiai jie bandė žygiuoti 67 ar 71 gatvėmis, vedančiomis į Marquette Parką. Savo eisenas jie pradėdavo iš Ashland gatvės esančias nedidelės juodžių bažnytelės. Policija, patyrusi apie jų ruošiamas eisenas, tuojau primindavo, kad be leidimo negalima Chicago gatvėmis maršuoti. Eisenų organizatoriai nenorėdavo klausyti policijos, neįsisikirtydavo, todėl jie būdavo vedami į nuovadą ir paimamas užstatas iki teismo.

Jiems nusibodo aiškintis vietos teismuose, jie susirado gabius advokatus, kurie bylą permetė į federalinį teismą. Teisėjas išklaušė jų skundo ir įsakė miestui duoti leidimą suruošti eiseną į Marquette Parką, o policijai įsakė duoti reikalingą maršuotojų protekciją. Eisena buvo suorganizuota, policininkų buvo dvigubai daugiau,

negu savanorių maršuotojų. Policija juos saugojo, bet maršuotojai buvo gerokai apkulti. Gavo kingininkai, bet teko ir iš kitų suvažiuosieji pilietinių teisių "gynėjai". Kai kingininkai užvedė kitą bylą dėl eisenos metu padarytos žalos, tai tada teisėjas išaiškino jiems ne tik jų teises, bet ir Marquette Parko piliečių teises būti gatvėse eisenos metu. Kingininkai policiją skundė pareigų neįmū, o teisėjas pagyrė maršuotojus lydėjusią policiją. Ji pati nukentėjo, bet apsaugojo kingininkus nuo stipresnio užpuolimo. Teisėjo sprendimas, rodos, turėjo aprašinti kingininkus. Ju vada pareiškė, kad šiais metais jie daugiau eisenų į Marquette Parką neruošia.

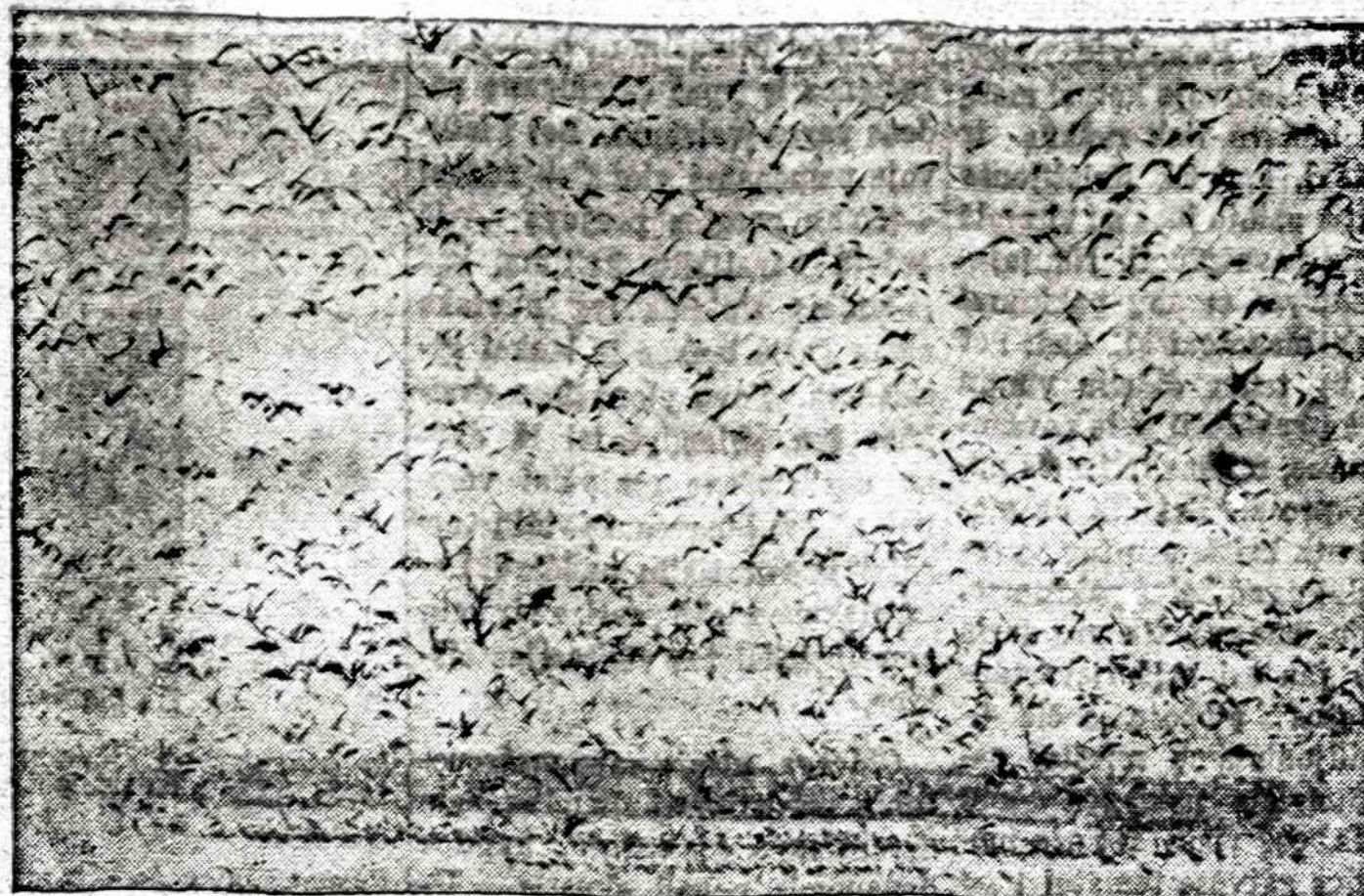
Oficialūs kingininkų vada pareiškė, kad jie daugiau eisenų neorganizuos, bet praeitos savaitės Southtown Economist pirmame puslapyje įdėjo pranešimą, kad kingininkai ir vėl buvo pasišovę suruošti eiseną į Marquette Parką. Tikrai ši kartą jie jau nesirengia eiti be leidimo. Jie kreipėsi į miesto savivaldybę leidimo, kad leistų jiems dar kartą suruošti eiseną į Marquette Parką ir suruošti pikniką šių metų rugsėjo 9 dieną. Leidimo jie negavo, bet eiseną vis vien suruošė. Bet šį kartą policija buvo griežtesnė, sustabdė maršuotojus pačioje pradžioje, o nenorėjusius klausyti du jaunus vadus nuvedė į nuovadą, išardė ir patraukė teisman.

Bet dabartinio metu paaiškėjo ir daugiau dalykų, surištų su Chicago kingininkais. Policija sustabdė kingininkus prie Ashland ir 67-tos gatvių sankryžos. Iki tos vietos atžygiavusiems jauniems vyrams ir moterims patarė išsikirstyti ir netrukdyti trafikui. 50 maršuotojų paklausė. Jie neturėjo leidimo ir negalėjo maršuoti. Bet šia proga policija panorė daugiau ištirti. Policijai buvo žinomos Chicago gatvės triukšmadarių pastangos įsistiprinti kingininkų tarpe ir panaudoti populiaraus kovotojo už piliečių teises vardą saviems tikslams. Chicago Tribune duoda savo reporterio tokį pranešimą:

"Maršuotojai pasakė policijai, kad jie atstovauja koaliciją pilietinių laisvių skelbėjų ir nuo Dr. Martin Luther King Jr. Judėjimo skilusių šakų, kuri praeitą vasarą organizavo eisenas į Marquette Parką. Tos eisenos paraginę tos srities gyventojus apmėtyti juos akmenimis. King judėjimo vada pareiškė, kad jie atsisako nuo planų maršuoti, nes jų judėjimas buvo infiltruotas kairiasparnių baltodžių radikalų bei komunistų. Praeitą šeštadienį sustabdyta grupė buvo susidėjusi iš baltos ir juodos odos žmonių." (Chicago Tribune, 1976 10 d., 5 psl.)

Tuojuo po praeitais metais įvykusio susirėmimo tarp policijos proteguojamų kingininkų eisenos ir Marquette Parko vaizką, atsakingi Martin Luther King Jr. judėjimo pareigūnai pareiškė, kad jų organizacijoje yra tinkle. Naujienos apie tuos vadų rūpesčius savo laikui rašė. Dabar aiškėja, kad radikalūs elementai bei komunistai bando tą patį judėjimą naudoti nerimui kelti ir miesto tvarkai ardyti. Policija sustabdė kingininkus praeitą vasarą, ji neleido jiems ir dabar maršuoti Chicago gatvėmis ir ramiai ir tvarkingai gyvenanti Marquette Parką. Atrodo, kad kingininkai nepajėgia savo organizacijos apvalyti nuo nepageidaujamo elemento, bet Chicago policija triukšmadarius pažįsta ir neleidžia jiems be reikalo erzinti ramiai ir pavyzdinčiai gyvenančių Marquette Parko apylinkės žmonių. Triukšmadariai neturi teisės ardyti tvarkos.

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI GARSINKITES NAUJIENOSE

Stasys su Ona neseniai džiaugėsi savo mažu automobilėliu ir pavasariu, o dabar jau mato, kad lapai krinta. Jie negali suprasti, kaip laikas gali taip greitai bėgti ir gražius žalius lapus rudens spalvomis nudažyti.

K. STREVA

KO OKUPANTAS SIEKIA VILNIAUS LITUANISTIKOS "KURSAIS?"

(Tęsinys)

Šią vasarą P. Petronio prašė "malonės" lankyti tokius "kursus" 62 kandidatai. Iš jų buvo suteikta "malonė" tik 29. Idomu, kas gi juos atrinko? Kokias jie turėjo turėti kvalifikacijas — ir rekomendacijas? Reiktų tai lietuviškai įsivertinti žinoti.

Pastebėtina, kad į tuos "kursus" vykstą patylos, jų vardai neįrašyti, mums spaudoje. Tik po kiek laiko paaiškėja, kad buvo nuvykę, net tokių tėvų vaikai, apie kuriuos nei pagalvoti negalėjai. Kodėl toks slaptumas? Jei jau tie "kursai" yra tikrai lietuviškos ir patriotinio atgaiva turėjęs, tai šie skelbti, raginti, kad ir kiti galėtų su menkais pinigais išlaikyti savo vaikus lietuvių.

Bet grįžkime dar prie smegenų "plovimo". Juk apie tai aiškiausiai liudija ir stud. Gedo Grinių pareiškimas. Jis, G. Loyolos universitete studentas, gyvenęs Vilniuje šešias savaites ir nepastebėjo, kad ten ne tik nėra laisvės, bet ir lietuvių katalikų gyvenimas yra suvaržytas. Juk tiek ten daug bažnyčių, bet koks didelis jų skaičius uždaryti, paversti sandėliais. Jis susižavėjęs universiteto naujumu, bet nepastebėjo ir nieko neprisimena apie to universiteto buvusią bažnyčią, josios šandienį stovį. Jis nepareiškė reporteriui nei protesto nei pasipiktinimo, kad Lietuvos sostinės šventovė — katedra yra paversta linksminimo vieta.

Kalba apie muziejų lankymą, bet nesako, kad tie muziejai "išvalyti", juose labai mažai bepalikusių lietuvių žymių, ypač kas liudyti nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, mūsų kovas dėl Tautos laisvės. Okupuotoje Lietuvoje muziejai yra skirti propagandai mulkinti turistus, užmaskuoti pavergtosios Lietuvos skurdą, vargą ir brolių kančias vergijoje.

Okupuotoje Lietuvoje turistai vežami į išgarsintą Rumšiškes, aplankyti buities muziejų. Rodos, toks muziejus būtų puikus dalykas, bet tikrumoje okupantas jį įsteigė tik propagandos tikslu. Niekint praeitį, mulkinti nepriklausomos Lietuvos gyvenimą.

Deja, šis buities muziejus mums primena Amerikoje L. B-nės išleista lituanistikos mokykloms vadovėlių: "Tėvų namai brangūs". Tėn buities daktoriai galvoja, kad šie "kur muziejų turistams rodoma ir sa" yra didelis pasitarinimas aiškinama, kokia buvo skurdi buržuaziniai laikais Lietuva, šešias savaites mūsų jaunimas kokios buvo skurdžios grincios sulietuvinamas, išmokamas pamoliu plaktos aslos, šiaudiniai, apsamanojusiais stogais. Kur būtų juose neigiamo, tai Bet va, žiūrėkite, kokie pulmes čia, laisvame krašte gyvenkū išaugę mūrai Vilniuje, Kau dami, atsversime tas neigiamy ne ir kitur.

Bet tai "tarybinės" Lietuvos su bei šokių festivalais, svardeka atsirada. Tą patį byloja bu pasinaudoti gera proga, paveiksluokai minėtame vado nepaisant ir pavergejo klastos, vėlyje, vaizduojantieji skurdą, primityvę ir vargingą Lie apgaudinėti. Juk okupantas tuvos praeitį. Gi dabartinėje savo klastingų užmojų aiškiai Lietuvos kombainai, traktoriai ir kit.

Kai kas paklaus, kaip galėjo ir mums. Tokių taktų jau turi stud. Gedą Grinių taip apmul-

kinti, kad jo pareiškimas reporteriui yra kartojamas okupanto propagandinio melo? Ne sunku suprasti. Jis per šešias savaites turėjo išklaušyti "kursuose" 227 valandas "mokslą". Iš tų valandų lituanistikai tebuvo skinta tik 57 valandos. O visos kitos propagandai "plauti" kursų klausytojams smegenis.

Taip pat, reikia atkreipti dėmesį ir į profesorų sastatą. Istorią dėstė J. Ziugžda, J. Jurginis, J. Lankutis. Tai mūsų tautos istorijos niekšingiausi falsifikatoriai. O be šių, ką dėstė "raudonasis vyskupas" — religijų komisaras A. Tumėnas? Parsidavėlis "raudonasis generolas" — Petronis, enka-vedistas V. Kazakevičius?

Baigdamas šio rašinio mintis reikiu nusivylimą ir mūsų spauda. Dabar suprantu, kodėl mūsų L. B-nė suskuto. Spauda, išskyrus Naujienas ir dar Laisvąją Lietuvą, mažai pamišo prieš tokias "studijas" mums primena Amerikoje L. Kapsuko universitete arba vi- B-nės išleista lituanistikos mokykloms vadovėlių: "Tėvų namai brangūs". Tėn buities daktoriai galvoja, kad šie "kur muziejų turistams rodoma ir sa" yra didelis pasitarinimas aiškinama, kokia buvo skurdi buržuaziniai laikais Lietuva, šešias savaites mūsų jaunimas kokios buvo skurdžios grincios sulietuvinamas, išmokamas pamoliu plaktos aslos, šiaudiniai, apsamanojusiais stogais. Kur būtų juose neigiamo, tai Bet va, žiūrėkite, kokie pulmes čia, laisvame krašte gyvenkū išaugę mūrai Vilniuje, Kau dami, atsversime tas neigiamy ne ir kitur.

Bet tai "tarybinės" Lietuvos su bei šokių festivalais, svardeka atsirada. Tą patį byloja bu pasinaudoti gera proga, paveiksluokai minėtame vado nepaisant ir pavergejo klastos, vėlyje, vaizduojantieji skurdą, primityvę ir vargingą Lie apgaudinėti. Juk okupantas tuvos praeitį. Gi dabartinėje savo klastingų užmojų aiškiai Lietuvos kombainai, traktoriai ir kit.

M. AUKSTUOLIS

KALNŲ DIEVAITĖ LEDYNA

Mūsų savitas pasaulis

Prieš daugelį tūkstančių metų, kai dar nė ženklo nebuvo iš molio sukurto žmonių, jau klestėjo mūsų prosenelių didingas pasaulis: vainikuotas savitos kultūros žiedais, pertekęs mums dar iki šiol nežinomo mokslo galiomis, išdabintas nuostabaus meno pastatais ir gintarinėmis pilimis su dangų remiančiais bokštais, padabintais daugiaspalvių vaivorykščių, tarp sąvės susipynusių milžiniškais lankais...

Žmogus — artojas ir valdovas — tada buvo tas pats tikrasis žmogus, kurs sekė vien tėvų mintis ir gyveno jų būdu bei jų dvasinėmis savybėmis. Kas buvo svetima, buvo svetimiems, o kas sava — tik saviems.

Tai buvo žmogus — dievačio sukurta kultūros viršūnė, kai Pabaltiję švietusį dausų saulė užleido savo gelėta sodą šaltųjų ledų aišmės...

Nemari mūsų dvasios didybė

Mūsų tautos pirmtakų didybė akstis anais, prieš pirmąjį ledų slinkimą, paskutiniomis laikotarpiais, kai žemė Anapus valiai paklusi, keitė savo ašies kryptį, yra didžiausia paslaptis. Mūsų prosenelių tobulas gyvenimas, žmoniškai — dieviška santvarka, sukurta grožis ir menas žmogaus protui sumenkėjusiam nuo žemės nuodingų mumių — kruvinų apaštalių paskeistų ir mms teutonų kardais įpristų minčių, yra nesuprantamas ir dažnai neįsivaizduojamas.

Tik visiškai laisvos dvasios, be mažiausios svetimos įtakos rašytojai dainiai, mąstytojai ir pilnai savito me-

no kūrėjai, kaip čiurlionis, nemarios didybės pažadin- tį ir įkvėpti, savo sąmonės gelmių jėgomis, gali atvaizduoti dalelę to grožio: aukštųjų kalnų, žvaigždžių pavido žiedais žydintį krūmų, dangų matančių bokštų ir nors trupinėli parodyti anos, tada klestėjusios mūsų senųjų tėvų aukštosios kultūros. Tik savo tautos žadu ir savo dievišku žmogaus nujautimu apdovanoti menininkai gali pavaizduoti stiprų vaikeli, kovojanti su plėšriaisiais arais — mūsų audringos ateities ir mūsų likimo nenugalimos dvasios simbolį, gali atkurti iš tolimiausios praeities kilniuosius valdovus ant sosto ir už laimėtas kovas išpuosti jų galvas dievačių nešiotais vainikais bei pavaizduoti, kaip gyva, baltą senelį, laikantį šviesų ir viską matantį akmenį tarp savo delnų, iš kurio jis išskaitydavo tolimos ateities vaizdus... Gali pavaizduoti vaidilutę su gintarinėmis kanklėmis iš kurių sidarbrinių stygų tryksta mūsų motulių genijaus sukurto dainos.

O buvo ji — mūsų didybės viršūnė. Nes kas iš anų seniausių laikų tautos sąmonėje reikišiai pasakomis, dainomis, padaviniais ir tautos sąvaisingų dailininkų kūryba, yra tikroji teisybė, atkurta tautos nemarus jaumo galiomis ir naujumo atgamtinėmis jėgomis...

Šios didybės vaizdai iškilis kada iš jūros paslaptin- gų gelmių, išsiras iš mūsų žemės gylių, pasiskleis mūsų raidyno raštų lapais, pasirodys mokslu, sukurto mūsų pranokėjų išmintimi ir jo išpuoselėta gyvenimo santvarka.

Tada pamatysime anais laikais gyvenusių milžinų — galiūnų pasakiško dydžio pastatus, kuriuose paklydus, nerandama kelio atgal, įsivaizduosime jų dangų siekiančias iš geltono marmuro pastatytas pilis, pama-

tysime dievaitės Jūratės neįsivaizduojamus gintari- nius rūmus jūros dugne, kurio vado tik mažučiai gurulėliai, kaip maži gintaro grūdėliai, mus pasiekė per mūsų tautos gyvą žodį...

Anas įstabus pasaulis sukelia mummyse ne tik nusis- tebėjimą, bet ir klausimą stato: ar tai galimas daly- kas, ar taip galėjo būti? O vienok taip buvo. Tada Bal- tijos krašte žydėjo ypatingas pasaulis: iš didelių me- džių srūveno gintaro sakai, kalnuose stovėjo visatos stebėjimo bokštai, pakalnėse gelį gausoje džiaugėsi gyvenimu aukščiausio žmoniškumo tauta. Kur būna turtiną gamta, ten atsiranda ir aukšta kultūra, o tada Pabaltis buvo pats turtingiausias kraštas.

Bet ir tais laikais reikėjo kovoti ir ginti savo žemę. Nes ir tada gyveno ir kitos tautos bei puldinėjo viena kitą. Bet mūsų senųjų prosenelių galia buvo didesnė ir pranašesnė už aplinkinių, toli gyvenančių kaimynų.

Tais laikotarpiais mūsų tėvai negyveno miestuose, bet atokiai išdėstytose pilys didelėmis šeimomis, tarpusavyje vadovaudamiesi žmogaus sąžinės kilniaisiais dėsniais. Tokieje santvarkoje buvo visiems vienodai gera. Kas buvo vadov, tai buvo visų — visos tautos. Taip, kaip kilnioje šeimoje: kas yra tėvo, tai yra ir vaikų.

Nebe pagrindo mūsų pirmataki sugrįžo iš turtin- gos Indijos į ledų nuntokotą Pabaltį. Nemarus senelių šaukiantis balsas ir širdyje deganti meilė savo amži- nam lopščiui juos sugrąžino ton vieton, kur ankščiau jie laimingus amžius išgyveno. Keliaudami atgal iš pa- slaptingos Indijos iki Baltijos krantų, jie pakelyje su- tiko daug tuščių ir derlingų žemės plotų, bet juose ne- apsisistojo. Tik svečiai pasbuve, paliko upių, kalbų, gi-

rių ir jūrų savo kalbos vardus, bei kultūros pamink- lus, kurie vėliau davė akstiną gimti kitoms kultūroms visų žemyno tautų.

Nors mūsų senoliai ir nesitūkėjo surasti, jiems Ana- pus skirtame Pabaltijėje ano prabangaus gyvenimo, kurs klestėjo saulės laikotarpyje, tačiau sugrįžo į ko- vings erelių, kilniųjų gulbinių ir drąsiųjų sakalų lop- šinę. Nes juk tautos neįsikeliauja, o grįžta į savo žemę, Tolių ir Anapus didžiųjų joms žadėta nuo seno...

O tautos didybė niekadoms nemiršta. Ji iškyla iš jū- ros giliausių gelmių, ji taria žodį iš tautos sąmonės ir už tautą kovojusių galiūnų širdžių, pažadintų mūsų motinos — Mildos baltoje krūtinėje, kuri nuo amžių ligi amžių, nuo tūkstantmečių iki tūkstantmečių Am- zinosis Ugnies saulemis puošdomosis, išsaugoja mūsų tautos būdą ir jos dvasinės savybes...

1. Ir diepai taip norėjo

— Lėdyna, vos švintant aušrai, vėl į kalnus išvy- ko, — rūpinosi motina, sėdėdama prie puorėlių skob- nio.

— Kiekvienas eina ten, kur jį jo širdis veda. Ko jau taip rūpinies savo vienuole? — tarė vyras, arčiau pažvelgęs į žmoną ir nūgėra midaus taure į pastatą ant skobnio.

— Kaip nestrūpinsi, kad ji nei vienos dienos na- mie nepabūna, o vis ant tų baisių ledinių kalnų vir- šūnių, lyg aukštųjų erelis, lekiuja.
(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

MAGDUTES MARGUMYNAI

Naudingi patarimai
ir įdomūs dalykai

♦ Koks gražumas ir kvapumas tų laukinių ir naminių žemuogių — braskių! Dėl to aromato senovės lotynai jas vadino fragaria vardu. Neskaitant laukinių, Amerikoje surenkama virš 300 milijonų kvortų žemuogių. Žemuogės pradėjo auginti 5-me šimtmetyje. Didžiausias žemuogės išaugino čilės gyventojai. Jau 1712 m. jos buvo dabartinio dydžio. Iš ten žemuogės jūrininkai parvežė į Angliją ir Prancūziją, o iš jų pateko Amerikon.

♦ Prezidentas Tomas Jeffersonas pradėjo pirmasis auginti panidorus savo ūkyje prie Monticello. Prez. John Quincy Adams mėgo vaisius ir daržoves. Jis juos augindavo Baltųjų Rūmų sode.

♦ Ponia S. K. atsuntė tokia kokteilio atsiradimo bei pavadinimo istoriją: „Laike meksikiečių karo su amerikiečiais, Meksikos karalius Axolotl VIII pakvietė į savo rūmus Amerikos generolą ir su juo kalbėjosi apie taikos galimybes. Į jų kambarį įėjo nepaprasto grožio mergaitė vardu Coctel. Įr nešė karaliui priešpiešinį gėrimą auksinėje taurėje. Pastebėjusi svečią, ji greitai susiorientavo šioje nemalonoje situacijoje, nenusikrausdama ne užgaudama esančių ir nenusikalsdama vaisingumo taisykloms: pasveikinus karalių ir generolą, ji pati diplomatiškai išgėrė taurių gėrimą į jų sveikatą. Kokteilis ilgą laiką buvo diplomatų gėrimas.

♦ 5 ar 6 mėnesių kūdikis jau gali pradėti valgyti suaugusiems paruoštą bei aštrų prieš-

konių maistą, tik jį sutrinant arba smulkiai sukupojant. Vairai noriai valgo suaugusių patiekalus ir tuo noru faiso savo apetitą. 3 metų vaikučiai jau gali būti pratinami prie kai kurių namų ruošos darbų.

♦ Maisto ir Vaistų administracija praneša, kad microwave krosnys, gamintos po 1971 m. spalio 6 d. yra saugios ir turi saugumo etiketę. Ankstyvesnės gamybos krosnys reikalingos atsargumo: krosniai veikiant, nestovėti prie jos durelių arčiau ištiestos rankos nuo tololo.

♦ The Consumer Product Safety Commission, propaguoja ma vartojamų produktų saugumą, nusižengė saugumo taisyklėms. Atkreipdama dėmesį į reikiama vaikams žaislų saugumą, užsakė 80,000 sagių su atitinkamu įrašu. Paašikėjo, kad visos tos sagės buvo nudažytos dažais su švinu priemaisimis, kurios vaikams yra mirtingos. Visos sagės buvo pašalintos valstybės lėšomis.

Zalias vynas ne vanduo...

Žymiai pagerėjus gyvenimui ir susidarius vyno atsargoms, atsirado mada jį vartoti prieš ir po pietų bei prie kai kurių valgių, parenkant atitinkamą vyno rūšį. Prancūzišką Sauterą jau pradeda vartoti vietoje deserto. Vyno gamintojai ir paskirstytojai yra išleidę brošiūras, kuriose nurodoma elegantiškas vyno vartojimas bei patiekimas.

Tomas Jeffersonas buvo vienas iš žymiausių Amerikos prezidentų, gilus mintytojas ir asmeniškas laisvųjų gerbėjas. Daugelis jį laiko Amerikos liberalizmo pradininku. Vienok prieš

Senovėje šitokiais vežimėliais amerikiečiai miesteliuose vežinėjo, o šiandien ne tik vežimas, bet ir dirbtinas arkluokas tiktai puošmenomis tapo.

kiekvienų pietų po darbo, jis Jaunimo centre. Tiesą iki spalio 24 d. Parodoje bus įstatyta 56 kūrinių, atlikti akvarelė, akštelėta, kad tas pats Madeiros salos vynes Amerikoje buvo daug skanesnis. Nustatyta, kad kelionė laivu bei siūbavimas į skonių pagerina.

Šios žinios paveiktas vienas kolonistas išgalvojo būdą tą vyną dar daugiau pagerinti. Jis vyno bonkas sudėjo į lopšėlį ir išakė šeimai bei tarnautojams prašinant pro šalį tą lopšėlį pajudinti... M. Miškinytė

TRUMPAI

— Jonas Adomėnas iš Marquette Parko lankėsi reikalais Naujienose. Dėkui už vizitą ir už \$10 auką. Tos apylinkės tautietis užsiskė Naujienas vieniems metams, bet pavardės prašė neminėti. Platinimo vėjais vyno vartojimas bei patiekimas.

— Justinas Žemaitis iš mūsų kamynystės, Lietuvos kariuomenės kūrėjas-savaoris, įteikė \$20, prašydamas juos atiduoti Algirdui ir Pranui Brazinskams. Jis pareiškė, kad jie kovojo už Lietuvos laisvę ir dabar tebekovoja, nei atsisakydami savo asmeniško patogumų, todėl mūsų pareiga jiems padėti rašant valdžiai laiškus ir pinigais. Brazinskų gynybai ir jų reikalams yra atidaryta sąskaita Nr. 1681 Midland Savings and Loan Ass'n., 2657 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629.

— Marta Krasauskienė išrinkta Gage Parko aukšt. mokyklos Tėvų ir mokytojų draugijos vicepirmininke.

— Solistai: Dana Stankaitytė, Stasys Baras ir Jonas Vaznelis pakviesti dalyvauti Kanados Lietuvių Fondo ruošiamo koncerto programoje gruodžio 5 d. Toronto Lietuvių namuose.

— Pabaltiečių Moterų Taryba Toronto globoja lietuvių, latvių ir estų dailininkų darbų parodą Priskelimo parapijos salėje spalio 16 ir 17 d.

— Toronto Jūrų šauliai ir SLA 236 kuopa ruošia viešą šokių vakarą lapkričio 6 d. Lietuvių namuose. Bus meninė programa ir kitokie įvykiai. Tai gražus ir reikalingas bendro darbo pavyzdys.

— Toronto Lietuvių namuose sekmadienį popietėmis veikia spaudos kioskas. Jame yra pardavinėjami ir lietuviški suvenyrai bei tautodailės darbai. Priimami parduoti rankdarbiai, imant 10% uždarbio nuo pardavimo kainos.

— Ramona Grigaliūnaitė, Rita Markauskaitė, Jonas Gulbinas ir Henrikas Ulozas, Toronto apylinkės abiturientai, gavo konkursines stipendijas.

— Dal. Br. Murino dailės paroda atidaroma spalio m. 15 d., 7 v. v. Čiurlionio galerijoje.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
V. VALANTINAS

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

BOILER ATTENDANT

Opportunity exists for boiler attendant. Must be licensed by the city of Chicago. Able to operate and maintain gas-fired high pressure steam generating equipment. 7 days schedule.

Call Karl Strand

TOOTSIE ROLL INDUSTRIES

581-6100

An equal opportunity employer

TOOL MAKERS

Design and manufacturing company of special automatic assembly machinery needs accomplished tradesmen with job shop experience and absolute top skills. Excellent wages, 50 hours per week guaranteed, company paid family major medical plan, profit sharing, vacation, holidays. Call for appointment 674-0370.

MID-WEST AUTOMATION, INC.

7340 N. Ridgeway

Skokie, Ill.

(New plant in Wheeling in Early 1977)

INDUSTRIAL MECHANIC

Opening exists for industrial mechanic dealing with the repair and maintenance of high speed packaging equipment and other equipment associated with manufacturing. Familiarity with electrical and/or machinist skills important.

\$7.20 per hour

Call Karl Strand

TOOTSIE ROLL INDUSTRIES

581-6100

An equal opportunity employer

RENTING IN GENERAL

NUMBERS

DIDELI KAMBARIAI, garais šildomas butas, 3 miegamieji.

Tel.: 842-0942

★ NAUJI PRENUMERATORIAI

kaip ir visi mieli skaitytojai, gali dalyvauti remėjams skirtuose vertingų daiktų laimėjimuose. Reikia tik užsisakyti bent trims mėnesiams Naujienas ir kartu atsisiųsti \$5 už 6 laimėjimo lapelius, kuriuos Vajaus komisija stropiai užpildys siunčiant juos nurodytų asmenų vardais ir atsisiųskite pakvitavimą.

Minėtam reikalui Vajaus komisija gavo iš Normano Burteino \$1,000 vertės brangių kailių palatą, dail. M. Šileikis įteikė savo kūrybos paveikslą. Jonas G. Evans ir jo šeima pasikyrė \$50 U. S. Taupymo lanką. Universal Taupymo ir Skolavimo B-vė davė \$25 Taupymo lanką. Donald A. Petkus įteikė įvairių taurių gėrimų pintinę. Beverly Hills gėlių krautuvė išrašė \$20 dovanų pažymėjimą. Yra ir daugiau vertingų ir universalaus vartojimo dovanų. Jų paskirstymas bus spalio 24 d. Naujienų bankete, Personality Lodge, 6649 Archer Ave. Visi kviečiami dalyvauti, bet virš minimų daiktų laimėjimui dalyvavimas nebūtinas.

Vajaus komisija prašo visus skaitytojus apie tai pasakyti savo draugams ir pažįstamiems, neprenumeruojantiems Naujienų. (Pr.)

SUSIRINKIMŲ PRANEŠIMAI

— Zarasikių klubo rudeninis banketas įvyks spalio 16 d. 7 val. vakaro Vyčių salėje, 2455 West 47th St. Bus šalta ir karšta vakarienė, geros Ramonio orkestrės šokiai. Klubo nariai ir svečiai maloniai kviečiami gausiai dalyvauti. Patartina bilietus išsigyti iš anksto paskambinus tel.: HE 4-7916.

Klubo valdyba

Lithuanian National Demokratik Club valdyba šaukia susirinkimą trečiadienį, spalio 13 dieną, 7:00 val. vakaro Saulių namuose. Susirinkimui pasibaigus — bus vaišės. Prašome visus narius dalyvauti.

Bernice Žemgulis

rys bus atidarytos 2:30 v. po pietų. Vakariene bus duodama 4:00 val. vakaro. Veiks bufetas su įvairiais gėrimais. Šokiams geros Jurgio Joniko orkestrės. Visi nariai ir svečiai prašomi į banketą atsilankyti.

Komisija ir Valdyba (Pr.) tojus.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIŠ NUSIŠIMAIŠ MENESINIAIS ĮSISIMOKEJIMAIŠ

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREPITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

ERDVUS mūr. 3 meg. bungalow vakarus nuo Californijos ir 62. Nauj. alumi, langai, did. garažas.

1½ AUKŠTO mūr. Puošnūs butas savininkui ir dar geros pajamos. Art. 59 ir Talman.

PELNINGAS investavimas — trijų apartm. med. ir biznio patalpa. Žemi taksai. Brighton Parke.

ERDVUS 4 miegamųjų Georgian, 1½ vonios. Centrinis šaldymas. Prie 72-tros ir Whipple. Tiek imokėti \$3,750.

72-TROS ir Artesian. 2 butų mūrinis. Naujas garažas. 2 židiniai. Pilnas rūšys. \$26,500.

71-MOS ir Rockwell, 2 butų medinis. Pilnas rūšys. Garažas. \$18,000.

BUDRAITIS REALTY CO.

4243 W. 63 Street

Tel.: 767-0600.

135-TA IR ARCHER AVE.

LEMONT, ILL.

Tel. 257-5861.

SIMAITIS REALTY

Insurance. Income Tax

2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

ELEKTROS ĮRENGIMAI, PATAISYMAI

Turiu Chicago miesto leidimą, dirbu ir užmiesčiuose greit, garantuoti ir sažiningai.

KLAUDIJUS PUMPITIS

4358 So. Washenaw Ave.

Tel.: 927-3559

VERTINGŲ NAMŲ GALERIJA

ANT HICKORY KALNO prie ašalyno 11 m. 7 kamb. rezidencija ir 2 auto garažas. Savininkas ligonis parduoda už \$52,700.

VIENINTELIS STILINGA 6 kamb. 9 m. rausvo mūro rezidencija ir 2 auto garažas. Pulkus vėdaus planas. Marquette Parke. \$29,750.

MORINIS — MEDINIS pajamų namas. 2 butai. Pirkėjui tikras radinis, Marquette Parke. \$29,900.

17 M. DIDEIŠIS 2 aukštų mūras ir 2 auto mūro garažas. Radiant šildymas, Marquette Parke. \$38,000.

2 BUTŲ moderniai įrengtas namas už Kedzie, žaliame parke. Virš \$4,000 pajamų. Kainuoja \$39,000.

4 BUTŲ mūras prie Maria High, Naujas gazu šildymas. Nauja elektra. 3 auto mūro garažas. \$44,900.

PLATUS LOTAS arti Sv. Kryžiaus ligoninės Pigos.

VALDIS REAL ESTATE

2625 WEST 71 STREET

Tel. 737-7200; arba 737-8534

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

FETTING CONSTRUCTION

7152 South Kedzie Avenue

Nauji namai ir remonto darbai atliekami su ilgų užsakymų.

JULIUS FETTING, savininkas

778-8165

HEATING AND AIR CONDITIONING

DOMAS ZUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE.

Chicago, Ill. 60609 Tel. VI 7-3447

DAMEŠIO

62-80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI

Tiktai \$74 puse metų automobilio Liability apdraudimas pensininkams

Kreipkit:

A. LAURAITIS

4645 So. ASHLAND AVE.

323-6712

BEST THINGS IN LIFE

Call Frank Zopolis

3208½ W. 95th St.

GA 4-8654

State Farm Life Insurance Company

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGERYSES

Pardavimas ir Taisyimas

2446 WEST 69th STREET

Tel.: Republic 7-1941

M. SIMKUS

Notary Public

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450

Taip pat daromi vertimai, giminių iškvietimai, pilnomi pilytybės prašymai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4045 Archer Ave

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

SKAITYK IR KITAM PATAR

SKAITYTI "NAUJENAS"